

Distelvlinders 'en route'

Tekst: Marijke
Verhagen &
Jan van der Straaten

Eind mei waren we in Gresse-en-Vercors in de Franse Alpen, zo'n 40 kilometer ten zuiden van Grenoble. We hielden ons daar bezig met het inventariseren van broedvogels voor de komende Franse broedvogelatlas. Op de morgen van 28 mei vonden wij dat er erg veel distelvlinders rondvlogen. Op een gegeven moment kregen we door dat al die distelvlinders pijlsnel naar het noorden trokken: het beeld van een traditionele invasie van deze soort.

In Nederland hadden we zo iets ook eens meegemaakt en toen waren er overal ongeveer evenveel vlinders te zien. Dat zou in de bergen met zijn reliëf en grote oppervlakten bos wel eens heel anders kunnen zijn. Daarom gingen we aan het begin van de middag naar de Col de l'Allimas op een hoogte van 1352 meter. Links en rechts daarvan liggen bergen van ongeveer 1700 meter hoog met beboste hellingen ten zuiden van de pas. De situatie beantwoordde aan onze verwachtingen. Er was een zeer druk verkeer van distelvlinders, pal naar het noorden. Er stond een noordenwind, windkracht 5-6. De vlinders moesten hier tegen opboksen, hetgeen hun ogenschijnlijk moeiteloos lukte. Als je het niet zelf had gezien, zou je niet geloven dat een vlinder tegen zo'n felle wind in kan vliegen. Hoe deden ze dat?

Over de pas loopt noord-zuid een geasfalteerde weg. De vlinders vlogen niet over de weg, hoewel die precies in hun trekrichting lag. Het bos loopt aan de zuidkant tot aan de pas. Op twee plaatsen kwamen de vlinders vlak voor de pas uit het bos omhoog. Ze staken dan zonder uitzondering de noord-zuid lopende weg naar het oosten over op een hoogte van ongeveer 10 cm. Ze kwamen daarmee aan de oostkant enigszins in de luwte en staken daar weer pal naar het noorden langs de helling over de pas.

Google Earth maakte duidelijk waarom de vlinders zo vlogen. Door het bos lopen twee stroken met weinig bomen naar de pas toe. Het waren exact deze stroken die de vlinders gebruikten. Op deze manier hadden ze de minste last van de felle noordenwind. Op de kaartjes kun je de stroken met weinig bomen duidelijk zien lopen. Het was heel opvallend hoe doelbewust en snel deze vlinders vlogen en hoe ze via de beste plekken verder vlogen. Je kreeg de indruk dat ze dit al vele malen hadden geoefend, wat natuurlijk onzin is.

We hebben een aantal dagen aan het begin van de middag een uur op deze pas geteld. We telden over een strook van ongeveer tien meter breed op de trekrichting. Daarbuiten waren overigens geen vlinders. De resultaten

Weg Col de l'Allimas.

Bron: Google Earth.

waren als volgt: 28 mei: 1250; 29 mei: 463; 3 juni 496 en 4 juni 205.

De dagen na 28 mei zijn we met de auto door de omgeving gereden om een beeld van de trek te krijgen en vooral van het gebruik van het terrein door de vlinders. Zoals gezegd is het een bergachtig gebied. Overal waar een zuid-noord doorsteek gemaakt kon worden, zagen we grote aantallen vlinders. Op plaatsen waar bergen en dichte bossen de doorsteek belemmerden was geen enkele vlinder te zien.

Wie wel eens vinken of zwaluwen tegen de wind heeft zien vliegen op hun trek naar het zuiden, zal het zijn opgevallen hoe vernuftig deze dieren iedere mogelijkheid om in de luwte te komen, benutten. Distelvlinders doen op de trek precies hetzelfde. Kennelijk stelt hun perfecte gezichtsvermogen en hun mogelijkheid om snel de goede richting te nemen, ze hiertoe in staat.

Col de l'Allimas.

Bron: Google Earth.

